

УДК 321:37.014.5:355.02(470)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.61.45>

ТЕХНОЛОГІЯ ЗНИЩЕННЯ ПРОТЕСТНИХ НАСТРОЇВ В АВТОКРАТИЧНИХ РЕЖИМАХ

Павло Лисянський

*Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України,
вул. Генерала Алмазова, 8, 01011, м. Київ, Україна*

Віра Ястребова

*Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України,
вул. Генерала Алмазова, 8, 01011, м. Київ, Україна*

У 2022 році Російська Федерація розпочала повномасштабну військову агресію проти України, яка триває до сьогодні. Попри масштабні порушення міжнародного права, злочини проти людяності та мілітаризацію всіх сфер суспільного життя, протестна активність усередині самої РФ виявилася вкрай обмеженою. Громадянське суспільство здійснило окремі спроби висловити незгоду з політикою держави, однак ці прояви залишилися локальними, нечисельними та не мали організованого характеру. Силові структури РФ ефективно й оперативно придушували будь-які форми протестної активності, використовуючи широкий спектр репресивних, правових та інформаційних інструментів. Упродовж усього періоду військової агресії періодично виникали поодинокі виступи місцевого населення в різних регіонах країни. Проте вони не призвели до формування потужного антивоєнного руху чи до помітних змін у внутрішній політиці РФ. Значна частина опозиційних політиків, правозахисників та громадських активістів була змушена залишити країну через загрозу переслідування. Паралельно влада посилила законодавчі й інституційні механізми контролю над суспільством, зокрема, через розширення дії закону про «іноземних агентів», криміналізацію публічного несхвалення «спеціальної військової операції» та впровадження цифрового стеження за громадянами. У запропонованій статті здійснено спробу комплексного аналізу технологій, що використовуються авторитарним режимом у РФ для знищення протестного потенціалу. Дослідження фокусується на репресивних, маніпулятивних, нормативно-правових та інформаційно-психологічних інструментах, що забезпечують стабілізацію режиму Путіна шляхом демобілізації суспільства. Аналіз запропонованих практик дозволяє краще зрозуміти логіку функціонування сучасних автократій та дає змогу окреслити підходи до відновлення громадянського опору як чинника внутрішнього тиску на режим. Це, своєю чергою, розглядається як один із потенційних напрямів міжнародної стратегії, спрямованої на ослаблення можливостей РФ до подальшого ведення агресивної війни проти України.

Ключові слова: авторитаризм, придушення протестів, громадянський опір, політичні репресії, Росія, автократичні режими, соціальна демобілізація, закон про іноземних агентів, контроль над інформацією, антивоєнний рух.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобального поширення авторитарних практик особливої актуальності набуває питання про здатність автократичних режимів ефективно нейтралізовувати протестні настрої у власних суспільствах. Одним із яскравих прикладів такої політики є Російська Федерація, яка в умовах повномасштабної війни проти України демонструє високий рівень внутрішньої політичної стабільності попри зростаючі економічні втрати, ізоляцію та значні людські втрати. Протестна активність на

території РФ залишається мінімальною, фрагментарною та неорганізованою, що викликає низку теоретичних і практичних запитань. З одного боку, це можна пояснити посиленням репресивного апарату, інформаційним контролем та технологіями цифрового нагляду. З іншого – постає проблема глибшого розуміння механізмів демобілізації населення, які виходять за межі суто силових або правових дій. Досі недостатньо дослідженим залишається питання комплексної дії маніпулятивних, психологічних, соціокультурних та технологічних чинників, які використовуються для придушення протестного потенціалу в умовах сучасної автократії. Наукова проблема полягає у виявленні та систематизації ключових технологій знищення протестних настроїв в авторитарних режимах із фокусом на російський кейс. Актуальність цієї проблематики зумовлена необхідністю глибшого розуміння логіки функціонування авторитарних систем, прогнозування їхньої стабільності та вироблення стратегій впливу на внутрішні процеси в таких державах. Зокрема, в контексті міжнародних зусиль зі стримування агресивної політики РФ важливо осмислити потенціал внутрішнього тиску як інструменту протидії диктаторському режиму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналізуючи феномен політичної опозиції на прикладі сучасної ситуації в Російській Федерації, доцільно розпочати з осмислення наукової природи цього поняття. Політичний термін «опозиція» почав активно використовуватись у середині XVIII століття, і відповідно до дослідження Peter Mair (*“Political Opposition and the European Union”*) він зазначає, що поняття «класичної опозиції» (*«classical opposition»*) бере свій початок із британського політичного досвіду XVIII століття. [1] Серед сучасних наукових підходів до аналізу опозиційних рухів у Російській Федерації заслуговують на увагу дослідження, присвячені як інституційним, так і неформальним аспектам функціонування політичної опозиції. Зокрема, Є. В. Малявін здійснив комплексне дослідження діяльності опозиційних партій у політичній системі РФ, акцентуючи увагу на їхній взаємодії з державними інституціями, специфіці правового статусу та обмеженнях, які накладаються чинним режимом [2]. Своєю чергою Н. В. Кононенко зосереджується на вивченні ролі ліберальної опозиції як форми громадянського спротиву політичному курсу російської влади. Автор аналізує ідеологічні засади, механізми мобілізації та бар'єри, з якими стикається ліберальний опозиційний рух в умовах дедалі жорсткішого контролю з боку авторитарної держави [3]. Значний внесок у дослідження протестної динаміки та механізмів суспільного управління в Російській Федерації зробив Graeme B. Robertson, який комплексно проаналізував особливості протестної активності населення, здатність громадян до мобілізації, а також роль і вплив громадянського суспільства на політичні процеси в авторитарному контексті РФ [4]. Водночас Margot Light зосередила свою увагу на детальному вивченні протестних настроїв у Росії, що виникли після парламентських виборів до Державної Думи в 2011–2012 роках. У своїй роботі вона розкриває фактори, що стимулювали громадянське невдоволення, та оцінює масштаби протестної мобілізації в період загострення політичної напруги. Проте зазначені дослідження охоплюють переважно попередні етапи розвитку протестного руху в РФ і не містять аналізу трансформацій, які відбулися після 2014 року, а особливо після початку повномасштабної війни проти України у 2022 році. Наразі наукова спільнота не має достатньо комплексного уявлення про сучасний стан протестного потенціалу в Росії, а також не сформовано цілісного пояснення причин його згортання чи занепаду. У цьому контексті запропоноване дослідження заповнює наявну прогалину та є особливо актуальним для осмислення новітніх тенденцій у функціонуванні авторитарних режимів.

Формулювання цілей статті або постановка завдання. Метою даної статті є виявлення та аналітичне осмислення механізмів, за допомогою яких авторитарний режим Росій-

ської Федерації здійснює виявлення та нейтралізацію протестного потенціалу в суспільстві. Особливий акцент зроблено на вивченні технологій, що використовуються державними інституціями, зокрема силовими структурами та спецслужбами РФ, для ідентифікації громадян, які демонструють незгоду з політичним курсом чинної влади. Стаття має на меті дослідити процес поступового згортання протестної активності в Росії, а також встановити, які конкретні алгоритми, методи та інструменти були задіяні для ефективної демобілізації населення. У межах дослідження передбачається виокремлення структурованої моделі дій диктаторського режиму, спрямованої на виявлення, моніторинг та придушення протестних настроїв, що дає змогу краще зрозуміти функціонування сучасного авторитаризму та оцінити перспективи відновлення громадянського спротиву в таких умовах.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проблематика протестного руху в авторитарних державах, зокрема в Російській Федерації, вже була предметом численних досліджень, які охоплювали як теоретичні основи колективної дії, так і конкретні історичні приклади протестної мобілізації. Окрему увагу дослідники приділяли подіям 2011–2012 років, аналізуючи передумови масових виступів, соціальний склад учасників протестів, а також реакцію держави на ці події. Проте більшість праць зосереджені на короткострокових проявах протестної активності та не охоплюють трансформації, що сталися після 2014 року, а особливо після початку повномасштабної агресії РФ проти України у 2022 році. Натепер залишається недостатньо вивченим питання про системні технології, які використовуються російським режимом для виявлення, контролю та придушення потенційної протестної активності. Більшість наукових праць фрагментарно розглядають окремі аспекти репресивної політики або інформаційного контролю, не пропонуючи комплексного підходу до аналізу алгоритмів дій державного апарату в боротьбі з внутрішнім спротивом. Невирішеним залишається також питання про ступінь ефективності впроваджених механізмів нейтралізації протестних настроїв, їхній вплив на суспільну пасивність та довгострокові наслідки для політичної динаміки в країні. Крім того, в науковому дискурсі відсутні систематизовані висновки щодо того, яким чином знищення протестного потенціалу може стати інструментом підтримання авторитарної стабільності або, навпаки, чинником майбутньої політичної кризи. У цьому контексті виникає необхідність не лише у верифікації застосованих інструментів репресій, а й у розумінні їх як складника цілісної технології управління суспільною лояльністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. 12 травня 2025 року громадська організація «Східна правозахисна група» повідомила про затримання на тимчасово окупованій території України, в місті Луганськ, члена забороненої в Російській Федерації організації «Громадяни СРСР» [6]. За інформацією правозахисників, представники силових органів окупаційної адміністрації назвали згадану структуру «сектантським об'єднанням», що свідчить про сприйняття її не лише як екстремістської, а й як деструктивної з точки зору контрольованої ідеології. Для глибшого розуміння технологій нейтралізації протестних настроїв у сучасній Російській Федерації доцільно детально проаналізувати історію, структуру та ідеологію цієї організації в межах самої РФ. Об'єднання «Громадяни СРСР» (відоме також під назвою «Союз слав'янських сил Русі») було створене у 2016 році на території Російської Федерації [7]. Центральною ідеєю руху стало заперечення легітимності нинішнього російського політичного режиму та просування твердження про «юридичну неперервність» СРСР. Керівництво організації пропагувало відмову від взаємодії з офіційними інститутами РФ, зокрема, закликала не сплачувати кредитні зобов'язання перед банками, аргументуючи це нелегітимністю держави. Крім того, членів руху заохочували позбавлятися паспортів громадян РФ і натомість оформлювати «паспорти грома-

дян СРСР», які друкувалися самостійно на звичайних принтерах у відділеннях організації [8]. До радикальних форм діяльності членів організації «Громадяни СРСР» слід віднести публічні акти спалювання паспортів громадян Російської Федерації, що розглядалися ними як символічна відмова від легітимності чинного політичного режиму. Ці дії нерідко супроводжувалися відеофіксацією та активним поширенням відповідних матеріалів у мережі Інтернет з метою залучення нових прихильників і демонстрації відданості ідеологічним принципам руху. Попри такі радикальні дії в умовах авторитарного режиму в РФ, вищезгадана організація продовжувала існувати. Лише у 2022 році Міністерство юстиції Російської Федерації офіційно внесло організацію «Громадяни СРСР» до переліку екстремістських, після чого були розпочаті активні заходи, спрямовані на її ліквідацію [9]. У тому ж році один із ключових лідерів руху Сергій Тараскін був засуджений російським судом до восьми років позбавлення волі за звинуваченням у веденні екстремістської діяльності. Проте ще до цього, станом на 2018 рік, за даними силових структур РФ, чисельність активних учасників організації «Громадяни СРСР» оцінювалася на рівні близько 150 тисяч осіб. Такий масштаб дозволяє розглядати рух як серйозне соціальне утворення, що мало достатній рівень організованості та регіонального охоплення. Окремі російські політичні діячі, зокрема представники Комуністичної партії РФ, публічно висловлювали сумніви щодо справжньої природи цього утворення. Вони припускали, що діяльність організації може здійснюватися за негласної підтримки адміністрації президента РФ. Як аргумент наводили наявність філій організації у багатьох регіонах Росії, розгалуженої структури, офісних приміщень і навіть штатних юристів, що, за їхніми словами, свідчить про наявність постійного фінансування з централізованих джерел.

У 2017 році на території Російської Федерації виникла нова маргінальна організація під назвою «Суверени» або «Живі люди-суверени». Центральною ідеєю цього руху було цілковите заперечення інституту громадянства та відмова від визнання будь-якої держави як легітимного суб'єкта політичної влади. Учасники проголошували себе «живонародженими» особами, які не підлягають юрисдикції держави, заперечували дійсність державних документів (паспортів, ІПН, судових ухвал), використовували «суверенні» печатки та підписи, самостійно виготовляли документи й апелювали до власної «природної правосуб'єктності» [10]. Діяльність цієї структури була концептуально подібною до ідеології організації «Громадяни СРСР»: обидва рухи базувалися на запереченні легітимності чинного режиму в РФ, правових норм і загальноприйнятих процедур державної взаємодії з громадянами. У 2018 році організація «Живі люди-суверени» була офіційно визнана екстремістською, а її лідер Антон Булгаков – самопроголошений «суверен» і засновник руху – був примусово поміщений на психіатричне лікування за рішенням суду [11]. Після згорання відкритої діяльності організації на території РФ її ідеологічні осередки почали поступово активізуватися за межами країни. Зокрема, помітне поживання було зафіксоване в Україні, особливо після початку повномасштабної агресії РФ у 2022 році. У контексті політичної дестабілізації та зростання довіри до альтернативних інтерпретацій легітимності влади ідеї «суверенів» поширювались через інтернет-мережі та закриті ком'юніті. Крім того, схожі прояви були зафіксовані й у Республіці Казахстан, де також спостерігалися спроби поширення ідеології, що заперечує легітимність державної влади та закликає до самопроголошеного правового суверенітету на індивідуальному рівні.

Узагальнюючи наведені вище приклади, можна дійти проміжного висновку, що сучасний авторитарний режим у Російській Федерації демонструє високу ефективність у нейтралізації класичних форм протестної діяльності. При цьому парадоксальним чином саме ті організації, які декларували ідеї маргінального або квазірелігійного характеру, такі

як «Громадяни СРСР» чи «Живі люди-суверени», могли функціонувати досить тривалий період. Вони формували розгалужену мережу учасників (за окремими оцінками – до 150 тисяч осіб [10]), володіли регіональними осередками, офісами та навіть штатами юристів. Це ставить під сумнів їхню виключно опозиційну природу й породжує логічні запитання щодо джерел фінансування та рівня державної толерантності до їхньої діяльності в початковий період існування. Також цікавим є те, що функціонування подібних структур, попри декларативну антидержавність, могло використовуватись як інструмент для виявлення громадян, які перебували в опозиції до чинного політичного режиму. Створення умовного «соціального фільтра» у вигляді організації з маргінальною ідеологією дозволяло спецслужбам Російської Федерації фіксувати протестно налаштованих громадян, збирати на них інформацію, а згодом – здійснювати точкову нейтралізацію або деструкцію організаційної структури після досягнення певного рівня активності. Окрему увагу варто звернути на географічну динаміку таких рухів. Після формального визнання екстремістськими або розпуску в межах РФ активність ідеологічно споріднених груп почала спостерігатися в інших країнах пострадянського простору, зокрема в Україні (після 2022 року) та Казахстані [11]. Враховуючи відсутність централізованої ініціативи в цих країнах, а також складність у координації та поширенні таких складних ідеологічних моделей, можна допустити існування єдиного центру управління або спрямування. Це дає підстави висунути обґрунтоване припущення, що подібні організації створюються і функціонують за певним алгоритмом, ініційованим або принаймні контрольованим структурами спецслужб РФ. Умовна модель такої технології може виглядати таким чином:

- 1) створення організації з псевдопротестною, але безсистемною або маргіналізованою ідеологією;
- 2) надання умовного «вікна толерантності» для нарощування мережі та збору бази даних активних громадян;
- 3) проведення масштабної ліквідації руху після досягнення пікової впізнаваності або суспільної загрози;
- 4) експорт протестного ідеологічного досвіду в інші країни як інструмент м'якої дестабілізації.

Таким чином, феномен існування і швидкого згортання подібних псевдоопозиційних організацій з подальшим поширенням їхньої активності за межами РФ може бути інтерпретований як елемент системної гібридної технології, спрямованої на внутрішній контроль і зовнішній вплив одночасно.

Окремої уваги заслуговує активність прибічників руху «Суверени» («Живі люди-суверени») на території України, яка помітно активізувалась після початку повномасштабної агресії Російської Федерації у 2022 році. Важливим публічним сигналом про загрозу, яку становить діяльність таких груп, стала заява Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубинця, зроблена на початку липня 2024 року під час широкої прес-конференції, присвяченої темі звільнення військовополонених. Омбудсмен прямо вказав на функціонування в Україні структур, які заперечують існування української державності: «У нас є громадські організації, які заперечують Україну як державу, заперечують державні органи. Деякі люди навіть не вважають себе громадянами України. Так звані «живі». Вони звертаються в органи влади, ті не дають їм інформацію, і вони звертаються до нас за захистом їхніх прав. Коли ми отримали за місяць тисячі звернень, проаналізували їх. Вони цікавляться. У мене це викликало запитання» [12]. Особливістю діяльності представників цього руху в Україні стало використання формально-легальних каналів комунікації з органами влади з метою створення навантаження на державні інституції. Так, протягом корот-

кого періоду було зафіксовано масове надсилання звернень, заяв, інформаційних запитів і навіть позовів до судів першої інстанції. Більшість із них мали відверто абсурдний або маніпулятивний зміст, не відповідали жодним юридичним стандартам, але з формальної точки зору вимагали розгляду. Цю тактику доцільно кваліфікувати як прояв так званого «паперового тероризму» (paperterrorism) – терміна, який широко застосовується в американській правовій практиці для опису зловживання процедурами подання звернень, скарг або судових позовів з метою перевантаження та паралізації діяльності державних органів. У контексті воєнного стану та загального навантаження на адміністративну систему подібні дії не лише створюють штучні перешкоди в роботі органів влади, а й можуть розглядатися як елемент інформаційно-психологічного впливу, спрямованого на дестабілізацію державного управління. Факт функціонування в Україні організації, ідеологічно спорідненої з визнаними екстремістськими структурами в РФ, потребує окремого вивчення з позицій безпекової політики, протидії гібридним загрозам та з огляду на потенційну координацію з боку ворожих спецслужб.

Яскравим прикладом застосування гібридних технологій нейтралізації протестного потенціалу стали події, пов'язані з президентськими виборами у Російській Федерації 2024 року. Одним із ключових епізодів стала спроба реєстрації на вибори кандидата від умовної опозиції Бориса Надеждіна. Згідно з чинним виборчим законодавством РФ, для офіційної реєстрації кандидат у президенти повинен надати щонайменше 100 000 підписів громадян, що підтверджують підтримку його кандидатури. У межах кампанії Надеждіна було зібрано понад 150 000 підписів, з яких понад 100 000 було подано до Центральної виборчої комісії РФ. Особливої уваги заслуговує той факт, що процес збору підписів супроводжувався сплеском громадянської активності: у низці регіонів Росії вибудовувались черги з охочих поставити підпис на підтримку антивоєнного кандидата. У низці публікацій у медіа та аналітичних коментарів експертів зазначалося, що участь у підписній кампанії стала для багатьох формою «тихого спротиву» чинному політичному режиму РФ, зокрема, в умовах репресивного тиску на будь-які форми відкритої опозиційної діяльності [13]. Попри виконання формальних вимог щодо кількості зібраних підписів, Центральна виборча комісія Російської Федерації відмовила Борису Надеждіну в реєстрації. Формальним приводом стала нібито надмірна кількість «недійсних підписів». Водночас цей кейс важливий у контексті дослідження технологій придушення протестної активності, оскільки вся база даних громадян, які поставили підписи, опинилася в розпорядженні державних органів РФ. У цьому випадку технологія працює таким чином: через формально дозволений та легальний механізм – збір підписів – держава отримує повну базу даних громадян, що продемонстрували підтримку альтернативної політичної позиції. Надалі ці дані можуть бути використані для цілеспрямованих «профілактичних заходів» з боку силових структур – точкових репресій, адміністративного тиску, «бесіди» з ФСБ, блокування доступу до держслужби чи освітніх установ або навіть затримання за суміжними підставами. Таким чином, підписна кампанія перетворюється на своєрідний механізм виявлення нелояльного населення з подальшим нейтралізуючим впливом з боку держави. Це відповідає більш широкому алгоритму дій, що притаманний сучасному автократичному режиму, – імітації демократичної процедури з одночасним використанням її результатів у цілях контролю та придушення опозиції. Слід зазначити, що після завершення підписної кампанії спецслужби РФ не залишили без уваги зібрані персональні дані громадян, які підтримали опозиційного кандидата. Як зафіксували правозахисні організації та незалежні ЗМІ, невдовзі після оголошення про недопуск Бориса Надеждіна до виборів у низці регіонів РФ почалися репресивні заходи проти підписантів [14]. Йдеться, зокрема, про виклики на «про-

філактичні бесіди» до структур ФСБ, запити з боку місцевих адміністрацій щодо місця роботи або навчання підписантів, а в окремих випадках – відкриття адміністративних або кримінальних проваджень за суміжними статтями. Такі дії засвідчують, що процес збору підписів, попри свою формальну законність, був використаний як інструмент виявлення та наступного переслідування нелояльних до режиму громадян. Таким чином, механізм електоральної підтримки трансформувався у ще один спосіб нейтралізації протестного ядра на ранніх стадіях його прояву.

Висновок. У результаті проведеного дослідження було виявлено конкретну технологію придушення протестних настроїв у Російській Федерації, яка активно впроваджується авторитарним режимом із використанням потенціалу силових структур та інструментів прихованого нагляду. Аналіз дозволив виокремити щонайменше три ключові кейси, що ілюструють різні моделі репресивної тактики: діяльність організації «Громадяни СРСР», створення та нейтралізація групи «Суверени» («Живі люди»), а також кампанія збору підписів на підтримку опозиційного кандидата Бориса Надєждіна під час президентських виборів у РФ 2024 року. Кожен із цих прикладів свідчить про послідовну логіку державної політики – виявлення, накопичення даних, маркування та подальша точкова нейтралізація громадян, які виявляють протестну активність або схильність до політичної нелояльності. Особливої уваги заслуговує виявлений у ході дослідження алгоритм дій спецслужб РФ, який передбачає створення або контроль маргіналізованих псевдогромадських об'єднань, збір інформації про лояльність населення, використання провокативних форм участі для виявлення активних громадян, а надалі – їхню дискредитацію або ізоляцію. Цей алгоритм не обмежується лише територією РФ: після ліквідації відповідних структур всередині країни, подібні організації активізували свою діяльність в інших державах пострадянського простору, зокрема в Україні та Казахстані, що може розглядатись як форма транснаціонального перенесення інструментів внутрішньої репресії для дестабілізації політичної ситуації в сусідніх країнах. Таким чином, зроблені у статті висновки дозволяють поглибити розуміння того, як функціонують механізми політичного контролю в умовах сучасного авторитаризму. Водночас, враховуючи масштабність проблеми та динаміку політичних процесів, ця тема вимагає подальшого системного вивчення як у контексті внутрішньої політики РФ, так і в рамках її впливу на політичну стабільність у регіоні загалом.

Список використаної літератури

1. Mair P. Political Oppositon and the European Union 1. *Government and Opposition*. 2007. Vol. 41, № 1. P. 1-17.
2. Малявін Є. В. Особливості функціонування опозиційних політичних партій у сучасній Росії. *Грані*. 2017. Т. 20, № 4. С. 24–29.
3. Кононенко Н. В. Ліберальна опозиція в Росії: міф чи реальність? *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2014. № 2. С. 91–106.
4. Robertson G. B. Managing society: protest, civil society, and regime in Putin's Russia. *Slavic Review*. 2009. Vol. 68, № 3. P. 528–547.
5. Затримання місцевих мешканців на тимчасово окупованих РФ територіях України. Східна правозахисна група. 2025. Пост у соціальній мережі Facebook. URL: <https://www.facebook.com/share/p/1Cawszx8Ys/?mibextid=WC7FNe>
6. Повідомлення про затримання в Луганську члена організації «Громадяни СРСР». Східна правозахисна група. (2025, 12 травня). Соціальна мережа Facebook. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1079611397523059&set=a.415614623922743>

7. The Russian Ministry of Justice added the organization “Citizens of the USSR” to the list of extremist organizations. *Odessa Journal*. 2022. URL: <https://odessa-journal.com/public/the-russian-ministry-of-justice-added-the-organization-citizens-of-the-ussr-to-the-list-of-extremist-organizations>
8. Union of Slavic Forces of Russia. *Wikipedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Union_of_Slavic_Forces_of_Russia
9. Amnesty International. Russia: Surge in abuse of anti-terrorism laws to suppress dissent. Amnesty International. 2024. URL: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/russia-surge-in-abuse-of-anti-terrorism-laws-to-suppress-dissent/>
10. The Russian sect of “Living People” operates in Ukraine: how dangerous it is. *Kommersant-Ukraine*. 6 August 2024. URL: <https://www.kommersant.info/en/v-ukraini-diie-rosiyska-sekta-zhyvykh-liudey-chym-vona-nebezpechna-2/>
11. Заперечують державу та намагаються її паралізувати: яку загрозу несе російський рух «Живих людей», що перекинувся в Україну під час війни. *Naparis*. 2024. URL: <https://naparis.com/zaperechuyut-derzhavu-ta-namagayutsya-yiyi-paralizuvaty-yaku-zagrozu-nese-rosijskyj-ruh-zhyvyh-lyudej-shho-perekynuvsia-v-ukrayinu-pid-chas-vijny/>
12. Заперечують державу та намагаються її паралізувати. *Odessatimes*. 2024. URL: <https://odessatimes.com/novosti/19833-otricayut-gosudarstvo-i-pytayutsya-ego-paralizovat-kakuyu-ugrozu-neset-rossiyskoe-dvizhenie-zhivyyh-lyudey-kotoroe-perekinulos-v-ukrainu-vo-vremya-voyny.html>
13. Russians who want rid of Putin pin election hopes on anti-war candidate Boris Nadezhdin. *The Guardian*. 2024. URL: <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/29/russians-who-want-rid-of-putin-pin-election-hopes-on-anti-war-candidate-boris-nadezhdin>
14. Supporters of Russian anti-war politician arrested for posting LGBT emoji and political memes. *TheRecord*. 2024. URL: https://therecord.media/russian-anti-war-politician-supporters-arrested-social-media?utm_source=chatgpt.com

THE TECHNOLOGY OF SUPPRESSING PROTEST SENTIMENTS IN AUTOCRATIC REGIMES

Pavlo Lysiyansky

*Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine,
General Almazov Str., 8, 01011, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-3997-9335>*

Vira Iastrebova

*Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine,
General Almazov Str., 8, 01011, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0757-2090>*

In 2022, the Russian Federation launched a full-scale military aggression against Ukraine, which continues to this day. Despite gross violations of international law, crimes against humanity, and the militarization of all spheres of social life, domestic protest activity in Russia has remained extremely limited. Civil society made several attempts to express dissent, but these efforts were local, fragmented, and lacked coordination. Russian security services effectively and swiftly suppressed any form of protest activity, employing a wide range of repressive, legal, and informational tools. Throughout the period of aggression, sporadic demonstrations by local populations emerged in various regions of the country. However, these did not result in the formation of a broad anti-war movement or bring about significant changes in Russia's internal politics. A significant number of opposition politicians, human rights

defenders, and civic activists were forced to leave the country due to the threat of persecution. In parallel, the state intensified its legislative and institutional mechanisms of control over society, particularly through the expansion of the “foreign agents” law, the criminalization of public dissent against the “special military operation,” and the introduction of digital surveillance technologies. This article offers a comprehensive analysis of the technologies employed by the authoritarian regime in Russia to dismantle protest potential. The study focuses on the repressive, manipulative, legal, and information-psychological instruments that serve to stabilize the Putin regime through the demobilization of society. The analysis of these practices helps to elucidate the logic underpinning the functioning of modern autocracies and outlines possible approaches for the restoration of civic resistance as a form of internal pressure on the regime. This is considered as one of the potential directions for an international strategy aimed at undermining Russia’s capacity to continue its war of aggression against Ukraine.

Key words: authoritarianism, protest suppression, civic resistance, political repression, Russia, autocratic regimes, social demobilization, foreign agents law, information control, anti-war movement.